"ב' נ"א משלם פירורין - הא לא תשי' " (- פסחים ו:)

יח) ו' ב' מי יימא מסוס פרורין הא נמ מסיבי, גרסה דלעיין
חיוב מחיצה שתקנו חכמים כדאמר לעיל ו' מ', אין
חילוק בין פירורין לגלוסקא יפה, והלכך חייבין לבדוק את הספרים
מסוס חשש פירורין אף שאין בהם כזית.
ופירורין שעבר עליהם הפסח גרסה דהן מסורין כמו חמץ
שבעלו ועבר עליו הפסח, ומ"ג דלא שייך כאן לאוסו
שמא לא הפקיר בלב שלם, מ"מ גרסה דלא חלקו חכמים בדבר.

[תלין-ב"ש
אורח-ח"ח קמ"ב, יח]

סימן ל"ב

בדיקת חמץ בספרים

שאלה: האם יש חיוב לבדוק את הספרים בארון הספרים קודם הפסח.

תשובה הנה החזון איש (בהלכות פסח סימן קס"ז אות י"ח) חידש, שאף חשש חמץ בפחות מכזית חייב לבדוק ולבער, וטעמו דכיון דאמרינן במסכת פסחים (דף ו' ע"א), אמר רב חמצו של נכרי עושה לו מחיצה י' טפחים משום היכר, ופרש"י התם, משום שמא ישכח ויאכלנו וכו', א"כ נראה שאין חילוק בין גלוסקא לפירורין לענין מחיצה, שגם בפירורין יש חשש שמא יאכלנו, ולפי זה אף בחשש חמץ פחות מכזית יש לחוש שמא ימצא ויאכלנו וצריך לעשות מחיצה, ולפיכך חייבים לבדוק את הספרים משום חשש פירורין אף שאין בהם כזית, או שיעשה מחיצה, עכת"ד, ע"ש.

ואנו לא ראינו לרבותינו שנהגו כן, ונלע"ד טעם המנהג, דמשום חשש כזית חמץ בספרים, לא חיישינן שמא יפול ויאכלנו, דלא מצוי כזית, ומשום חשש פירורין גם כן לא חיישינן, או משום דלא חשיבי, כדברי הגמ' (שם דף ו' ע"ב), או מטעם דכיון שמהתורה אם יאכלנו אין בו כרת לא חייב לבדוק, והראיה לזה, שהרי הגמ' (שם דף י' ע"ב) שואלת, בעי רבא ככר בשמי קורה צריך סולם להורידה או אין צריך, מי אמרינן כולי האי לא אטריחו רבנן וכו', לא אתי למיכלה, או דילמא זימנין דנפל ואתי למיכלה וכו', והרמב"ם בהלכות חמץ ומצה (פרק ב' הי"ד) שינה מלשון הגמ' וכתב וז"ל, כזית חמץ בשמי קורה מחייבין אותו להביא סולם להורידו, שפעמים יפול משמי קורה, עכ"ל, משמע להדיא, דדוקא כזית מחייבין אותו להוריד ולבער אבל לא על פחות מכזית, ובהלכה זו של ככר בשמי קורה נתנה הגמ' טעם שמא יאכלנו, ולא נמצא בשום מקום נוסף טעם זה, ואם איתא כדברי החזו"א שאין לחלק בין כזית לפחות, מנא ליה להרמב"ם שחמץ בשמי קורה זה דוקא בכזית, הרי לא נמצא לשון זה בשום מקום, אלא נראה ודאי שעל פחות מכזית שלא נמצא תחת ידו והוא בשמי קורה, וכ"ש במקום ספק אם נמצא בו חמץ, לא חייבו לבדוק בשמי קורה מחשש שמא יפול ויאכלנו, (כיון שכבר ביטל את חמץ), ולפי זה גם בספרים שיש ספק אם יש שם פרורי חמץ, לא חיישינן שמא יפול ויאכלנו דלא חייבו בזה לבדוק וכנ"ל, אבל אם לא ביטל חייב לבער אפילו בכל שהוא כיון דיש בו איסור של חצי שיעור, והיינו טעמא למה דאיתא בשו"ע (סי' תס"ז סעי' ט'), ואותם חטים או שעורים (שנמצאו בתבשיל בפסח), שורפים אותם, כיון דאינם מבוטלים, שהרי בערב פסח עדיין לא היו מחומצין.

ולע
התרכתי לבאר דברי הגה במקום ליפה והגה שלא במקום ליפה [ק] ולכתוב שיטת רמ"
ור"י לפי שיטתו קדושים הם וגורמין ומבטלין כל חמץ הנמצא לפניו כל שבוע ולפיכך אם מבטל
בכותלי הבית. כלומר זקיני רבינו תם"ן ז"ל בחידושיו ומה שכתבו לבאר הכוונה והכסלות שכתב
בהן חמץ קודם הפסח מלמתי לו [ר] ממך בירושלמי

[רא"ש פרק ג' אות ב']